

ЛІДЕРСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ УЧИТЕЛЯ-ПРЕДМЕТНИКА ЯК СКЛАДОВА ЙОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ

Наместюк І. П.

Бібліографічний опис: Наместюк І. П. ЛІДЕРСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ УЧИТЕЛЯ-ПРЕДМЕТНИКА ЯК СКЛАДОВА ЙОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ // Якість освіти в умовах змін: наукові пошуки, педагогічна практика та предметні методики : збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Кам'янець-Подільський, 2026. С. 73–76.

Видавець: ГО «Педагогічна платформа “Якість освіти”»

Оригінальні сторінки у збірнику: 73–76

УДК 37.091.12:005.322(043.2)

Наместюк Іван Павлович,

аспірант спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки,

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,

м. Кам'янець-Подільський, Україна

Науковий керівник: Поліщук Світлана Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент,

завідувачка кафедри педагогіки та менеджменту освіти КПНУ імені Івана Огієнка

Актуальність проблеми. В умовах модернізації загальної середньої освіти професійний розвиток учителя-предметника пов'язаний не лише з оновленням фахових знань, а й із формуванням лідерського потенціалу педагога. Учителю дедалі частіше виступає організатором освітньої взаємодії, наставником, ініціатором змін і активним учасником внутрішньої системи забезпечення якості освіти. Закон України «Про освіту» визначає професійний розвиток педагогічних працівників як постійну самоосвіту, участь у програмах підвищення кваліфікації та інші види професійного зростання [1].

Метою тез є обґрунтування значення лідерського потенціалу учителя-предметника як складової його професійного розвитку та визначення практичних умов його формування в освітньому середовищі закладу загальної середньої освіти.

Виклад основного матеріалу. Професійний розвиток учителя-предметника доцільно розглядати як неперервний процес удосконалення предметної, методичної, цифрової, комунікативної, інноваційної та рефлексивної компетентностей. У цьому контексті лідерство педагога виявляється в умінні організовувати навчальну діяльність, мотивувати учнів, працювати в команді, поширювати власний досвід і брати участь у розвитку закладу освіти.

Відповідно до Порядку підвищення кваліфікації педагог може обирати різні форми професійного зростання: освітні програми, стажування, семінари, вебінари, майстер-класи, тренінги, конференції та інші заходи [2]. Саме такі форми створюють умови для розвитку педагогічної ініціативності, професійної комунікації, уміння презентувати результати власної діяльності та працювати у професійній спільноті.

Лідерський потенціал учителя-предметника охоплює кілька взаємопов'язаних компонентів. Ціннісно-мотиваційний компонент передбачає готовність до саморозвитку, відповідальність за результати навчання й відкритість до інновацій. Комунікативно-організаційний компонент пов'язаний з умінням будувати партнерську взаємодію з учнями, батьками, колегами та адміністрацією. Методично-інноваційний компонент виявляється у здатності добирати ефективні методики, використовувати цифрові інструменти й адаптувати навчання до потреб здобувачів освіти. Рефлексивно-аналітичний компонент забезпечує аналіз власної діяльності та прийняття обґрунтованих педагогічних рішень.

Професійний стандарт учителя акцентує увагу на компетентностях, необхідних для організації освітнього процесу, партнерської взаємодії, оцінювання результатів навчання, професійного саморозвитку та участі в діяльності професійних спільнот [3]. Це дає підстави розглядати лідерські якості не як додаткову характеристику, а як важливу умову професійної ефективності педагога. Учитель-лідер здатний створювати ситуації успіху, підтримувати пізнавальну активність учнів і бути прикладом академічної доброчесності та відповідального ставлення до навчання.

Умовами формування лідерського потенціалу є участь у професійних спільнотах, наставництво, методичні студії, педагогічні майстерні, участь у конференціях, підготовка методичних матеріалів, самоаналіз уроків і розроблення індивідуальної траєкторії професійного розвитку. Концепція Нової української школи підкреслює значення мотивованого вчителя, педагогіки партнерства, дитиноцентризму та компетентнісного навчання [4].

Практичне значення. Запропоновані положення можуть бути використані під час планування індивідуальної траєкторії професійного розвитку учителя-предметника, організації роботи методичних об'єднань, програм наставництва та заходів підвищення кваліфікації. Для ГО «Педагогічна платформа “Якість освіти”» ця проблематика є перспективною для розроблення вебінарів і практичних майстерень, спрямованих на розвиток педагогічного лідерства, професійної ініціативності та суб'єктності вчителя.

Висновки. Лідерський потенціал учителя-предметника є важливою складовою його професійного розвитку в умовах освітніх змін. Його формування забезпечує готовність педагога до інноваційної діяльності, партнерської взаємодії, методичного пошуку, відповідального прийняття рішень і участі в розвитку закладу освіти. Перспективним напрямом подальших досліджень є визначення педагогічних умов формування лідерських якостей педагогічних працівників у системі внутрішнього забезпечення якості освіти.

Список використаних джерел

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF>
3. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ МОН України від 29.08.2024 № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>
4. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження КМУ від 14.12.2016 № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80>